

Enkele notities gedrag LEUCRUBI en LIBEQUAD

Tijdens het inventariseren van natuurgebieden rond Haaksbergen op libellen nam ik dit jaar een paar keer opmerkelijk voortplantingsgedrag waar bij een paar heel gewone soorten. Begin mei nam ik binnen een paar dagen drie keer een tandem van een mannetje Noordse witsnuitlibel met een viervlek waar. In twee gevallen, respectievelijk 10 en 12 mei 2008, kon ik deze tandems langere tijd, ongeveer tien minuten, volgen. In beide gevallen vloog het paar onrustig heen en weer en gingen ze vaak even zitten om weer snel op te stijgen. Het was opmerkelijk dat de grotere viervlek zich toch niet uit de greep van het mannetje Noordse witsnuitlibel wist te bevrijden. Hoe het is afgelopen weet ik niet omdat in beide gevallen de tandem na verloop van tijd uit het oog werd verloren. Op beide dagen was het mooi voorzomer weer: volop zon, ongeveer 25° Celsius en weinig wind.

Eind mei en begin juni nam ik een paar keer een eileggend vrouwtje (LEUCRUBI) waar dat niet alleen met slaande bewegingen tijdens het vliegen de eieren legde maar er ook bij ging zitten. Op 30 mei 2008 nam ik in de middag een vrouwtje Noordse witsnuitlibel waar zittend op aan de oppervlakte drijvende veenmos planten dat al zittend haar eieren in het water legde. Met behulp van een verrekijker en de zon in de rug kon ik de vrij komende eieren goed waarnemen. Ze verplaatste zich hierbij ook een beetje door over de veenmosplanten te lopen en ook door het lichaam wat heen en weer te bewegen. Het was die middag bewolkt, zwoel weer, de temperatuur was ongeveer 22° Celsius met een matige westen wind.

Op 6 juni 2008 zag alweer een vrouwtje Noordse witsnuitlibel bij het leggen van haar eieren. Het was die dag zonnig, ongeveer 24° Celsius met een stevige noordoosten wind. In dit geval legde ze haar eieren al vliegend door af en toe haar achterlijf even in het water te dompelen om vervolgens even weer een paar centimeter op te stijgen. Tussendoor ging ze af en toe op de naastgelegen, aan de wateroppervlakte drijvende, vegetatie van veenmosplanten zitten. Mogelijk werd ze door de stevige wind uit balans gebracht. Na enige tijd stopte ze met het leggen van de eieren, steeg verticaal op en verdween uit het zicht.

Tenslotte zag ik op 8 juni 2008 soortgelijk gedrag bij een viervlek (figuur 1). Die dag was het eerst zonnig, later kwamen er meer wolken, ongeveer 24° Celsius met een zwakke noordenwind. Het was al in de namiddag dat ik een vrouwtje viervlek waarnam bij het leggen van haar eieren in een klein plasje. Ook in dit geval ging het vrouwtje tussen het leggen van de eieren door regelmatig even op naastgelegen aan de oppervlakte drijvende veenmos zitten. Na enige tijd stopte ze met het leggen van de eieren en ging ze er vandoor. Uit de mij bekende literatuur is het zittend afzetten van eieren door deze soorten niet beschreven.

Figuur 1: Viervlek (*Libellula quadrimaculata*)

Gerard Dutmer

Tweede generatie Noordse witsnuitlibel

Op vrijdag 29 augustus dit jaar zag ik in het Haaksbergerveen op een wandelpad een vers vrouwtje Noordse witsnuitlibel. Deze vrijdag was de eerste zonnige dag na een vrij lange periode met veel wolken en regelmatig wat neerslag. De temperatuur was ongeveer 20° Celsius en er waaide een matige noordwesten wind. Toen ik deze witsnuitlibel zag neerstrijken op het wandelpad dacht ik dat deze het mannetje venwitsnuitlibel zou zijn die ik eerder bij een plas iets verderop al had waargenomen maar tot mijn verrassing was het een vers vrouwtje Noordse witsnuitlibel. De vleugels leken nog vrij zacht en wapperden soepel mee met de wind. Na enige tijd steeg ze wat onzeker op een streek vrijwel direct weer neer in een pol Pijpenstrootje langs het pad. Even later steeg ze weer op en verdween uit het zicht tussen opslag van berken. Andere libellen die in de omgeving werden waargenomen waren venglazenmaker, paardenbijter, bruinrode heidelibel, bloedrode heidelibel, zwarte heidelibel, gewone pantserjuffer en watersnuffel.

Gerard Dutmer, Roofs 3, 7482 LJ Haaksbergen. gerarddutmer@hotmail.com